

УДК 347.132-058.55

А.А. МАНЖУЛА, канд. юрид. наук, доц.,
Кіровоградський юридичний інститут Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ПО СПРАВАХ ПРО ПРОСТУПКИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Ключові слова: провадження, громадський порядок, проступок, правопорушення, публічне право

Особливе місце в реформуванні Українського публічного права відводиться формуванню принципово нових механізмів, спрямованих на вдосконалення провадження у справах про проступки проти громадського порядку. На нашу думку, розгляд питання щодо провадження у справах про проступки проти громадського порядку є досить важливим, адже цей вид провадження набуває все більшого поширення та вимагає додаткового вивчення проблем і пробілів у чинному законодавстві. Глибоке дослідження проблем вдосконалення провадження у справах про проступки проти громадського порядку набуває особливого змісту й актуальності в умовах розбудови правової держави, приведення законодавства у відповідність із міжнародними стандартами.

Окремі питання провадження у справах про публічні проступки, в тому числі провадження у справах про проступки проти громадського порядку, активно досліджувалися вченими, зокрема В. Авер'яновим, О. Бандуркою, Д. Бахрахом, Ю. Битяком, Д. Калаєновим, С. Ківаловим, А. Комзюком, В. Колпаковим, О. Кузьменко, Т. Коломоєць та ін. Разом із тим, окремі аспекти порушеної проблеми залишаються не розглянутими та потребують проведення спеціального дослідження.

Основою нормативно-правового забезпечення правової діяльності органів державної

влади є ті положення, які містяться у нормативних актах, що регулюють здійснення адміністративно-процедурних дій. Ці дії поділяються на внутрішньосистемні (ті, які регулюють відносини між членами певного органу, установи, відомства) та зовнішньосистемні. Зовнішньосистемні відносини передбачають стосунки між державними органами та іншими особами (фізичними та юридичними).

Законодавство встановлює сферу дії органу, взаємодію з іншими державними і недержавними організаціями, контрольні повноваження, юрисдикцію тощо. Адміністративні процедури – контрольні перевірки, адміністративне провадження, накладення покарання на особу, яка скоїла проступок – є базовими елементами публічної діяльності органів державної влади. В цьому контексті є хибним поняття адміністративного процесу, яке наводиться в Кодексі адміністративного судочинства України як таке, що звужує сферу адміністративного процесу. Так ст.3 Кодексу адміністративного судочинства України встановлює, що «адміністративний процес – це правовідносини, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства» [1].

Починаючи з 1960 р., вчені роблять спроби розкрити поняття процесу та його структури. Це пов'язано з тим, що в спеціальній юридичній літературі дедалі ширше почали використовувати термінологію, яку застосовували переважно лише в працях з кримінального і цивільного процесів. Йдеться передусім про такі поняття, як «процес» і «провадження», точне визначення змісту яких необхідне тому, що є різні думки про їх співвідношення. В адміністративно-правовій літературі відомі два погляди щодо поняття адміністративного процесу: його розглядають у вузькому і широкому розумінні [2, с.315–316].

Представники вузького розуміння процесу, яке дістало назву «юрисдикційної концепції», розглядають процес як юрисдикційну діяльність органів державного управління, що має своїм завданням лише вирішення спорів та застосування у випадку необхідно-

сті заходів публічного примусу, тобто публічний процес трактується аналогічно до судового процесу.

Найширше цю концепцію розвинула Н.Г. Саліщева. Спочатку вона була прихильником широкого розуміння адміністративного процесу [3, с.136], проте згодом дійшла висновку, що розширене тлумачення адміністративного процесу не є доцільним, оскільки при цьому організаційна діяльність апарату замінюється адміністративним процесом, що може привести до ототожнення цих двох явищ. Автор визначає процес як «регламентовану законом діяльність по вирішенню спорів, що виникають між сторонами публічних правовідносин, які не перебувають між собою у відносинах службового підпорядкування, а також у застосуванні заходів публічного примусу» [4, с.12]. Н.Г. Саліщева розмежує поняття «процес» та «провадження», визначаючи процес як вужче поняття порівняно з провадженням, а його зміст прирівнює до понять «цивільний процес» і «кримінальний процес».

Провадження, на думку Н.Г. Саліщевої, охоплює всі сторони діяльності державного апарату, починаючи від підготовки і видання актів управління і закінчуючи матеріально-технічними діями. Воно охоплює широке коло суспільних відносин у сфері державного управління і за своїм змістом може бути поділене на три види: а) провадження, пов'язане із здійсненням завдань внутрішньої організації апарату управління; б) провадження, що опосередковує взаємовідносини даного державного органу з іншими державними органами, установами, підприємствами, які не входять в його систему; в) провадження у справах, пов'язаних з відносинами між громадянами чи громадськими організаціями та виконавчо-розпорядчими органами. Різниця між процесом і провадженням полягає також у тому, що провадження регулюється за допомогою організаційних норм, які становлять певну групу норм матеріального адміністративного права [4, с.9]. Подібних позицій дотримуються М.І. Піскотін, В.С. Тадевосян,

А.А. Мельніков, А.А. Дьомін [5, с.18]. А.Ю. Якімов також розглядає процес як юрисдикційну діяльність, однак зазначає, що юрисдикційний процес – це сукупність юридичних дій, що торкаються розгляду і вирішення справ про проступки проти громадського порядку, а юрисдикційне провадження – це нормативно встановлений порядок і форми здійснення вказаних дій, а також юридичні форми результатів відповідних процесуальних дій [6, с.3].

Більш правомірною видається думка Г.І. Петрова, С.С. Студенікіна, Ю.М. Козлова, Ц.А. Ямпольської, В.М. Манохіна, А.Є. Лунєва, А.П. Коренєва, В.І. Попової, Д.Н. Бахраха, В.Д. Сорокіна, які розглядають адміністративний процес як державну виконавчо-розпорядчу діяльність у вирішенні будь-яких індивідуальних, а не лише юрисдикційних справ.

Г.І. Петров та В.Д. Сорокін визначають адміністративний процес як урегульований правом порядок вирішення індивідуально-конкретних справ у сфері державного управління виконавчими і розпорядчими органами державної влади, а в передбачених законом випадках та іншими державними й суспільними органами, як діяльність у ході здійснення якої виникають суспільні відносини, що регулюються нормами процесуального права [7, с.277].

На думку А.П. Коренєва, процес – це діяльність, що полягає в реалізації повноважень щодо здійснення функцій державного управління і застосуванню норм матеріального адміністративного права, яка проходить в порядку і формах, встановлених законодавством [8, с.66–67]. Д.Н. Бахрах вважає, що процес стоїть в ряду з такими юридичними процесами, як кримінальний, цивільний, законодавчий. З одного боку він є видом юридичного процесу, тому йому притаманні всі його ознаки, проте з іншого – це вид управлінської діяльності з такими властивостями: 1) він являє собою різновид владної діяльності суб'єктів виконавчої влади, у тому числі суддів, коли вони розглядають справи про адміністративні

правопорушення, та прокурорів; 2) він спрямований на вирішення певних управлінських справ, досягнення юридичних результатів; 3) він урегульований нормами публічного права. Особливість адміністративного права, як галузі, полягає в тому, що в ній співіснують матеріальні і процесуальні норми. Завдяки останнім управлінські процедури, реалізація виконавчої влади набувають більшої визначеності, науковості, стають більш демократичними. Отже, процес регулювання сприяє підвищенню ефективності владної діяльності. Державній адміністрації, за Д.Н. Бахрахом, доводиться використовувати владні повноваження під час вирішення найрізноманітніших справ [9, с.154].

О.В. Кузьменко визначає, що процес – це урегульована адміністративно-процесуальними нормами діяльність уповноважених суб'єктів, спрямована на реалізацію норм відповідних матеріальних галузей права в ході розгляду і вирішення індивідуально-конкретних справ [10, с.127]. Заслугує підтримки позиція тих учених, які вважають, що адміністративний процес складається з низки проваджень [2].

Специфіка процесу полягає в тому, що він розглядається як єдине ціле за своїми завданнями та функціями і як сукупність окремих спеціальних проваджень, особливості яких визначаються змістом та характером відповідних правових відносин у галузях матеріального права [11, с.84]. Процес є сукупністю проваджень, провадження – видом процесу. При цьому, якщо процес – це поняття широке, яке охоплює юридично значущу діяльність публічної адміністрації, то провадження – це вже діяльність, пов'язана з вирішенням певної, порівняно вузької групи однорідних справ [10, с.128].

В.К. Колпаков визначає провадження як особливий вид публічної діяльності щодо вирішення справ певної категорії на підставі загальних та спеціальних процесуальних норм [12, с.334–335]. Т.О. Коломоець зазначає, що провадження в справах про проступки проти громадського порядку – це особливий вид

процесуальної діяльності, врегульована законом процедура вирішення окремої групи справ. Провадження в справах про проступки проти громадського порядку – це врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до відповідальності осіб, які вчинили проступок проти громадського порядку [13, с.205].

О.І. Остапенко, З.Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль вважають, що публічне провадження – це врегульований правом порядок вчинення процесуальних дій, що забезпечує винесення законного і об'єктивного рішення по індивідуальних справах про проступки проти громадського порядку, об'єднаних спільністю предмета (наприклад, порядок розгляду скарг громадян) [14, с.87].

Отже, провадження, на думку О.В. Кузьменко – це якісно однорідна група процесуально-процедурних дій з владної реалізації будь-яких відособлених матеріально-правових норм. Такі дії об'єднуються єдністю кінцевої мети, потребами професійної спеціалізації праці щодо правозастосування, міркуваннями щодо підвищення ефективності правового регулювання. Провадження з розгляду конкретної індивідуальної справи є первинним елементом структури публічного процесу. Кожне таке провадження є своєрідною «цеглиною» у фундаменті публічного процесу. Таким чином, публічне провадження – це вид процесу, який об'єднує послідовно здійснювані уповноваженим суб'єктом (публічною адміністрацією) процесуальні дії щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ. Ієрархічно систему публічного процесу у загальному вигляді можна відобразити так: «публічний процес» – «публічне провадження» – «провадження з розгляду конкретної справи щодо проступку проти громадського порядку» [10, с.128–129].

Будь-яке провадження в справах про проступки проти громадського порядку складається з ряду окремих операцій. Вивчення таких операцій у різних видах проваджень свідчить, принаймні, про чотири такі ознаки, які притаманні для них: вони здійснюються

послідовно, тобто одна операція змінює другу, утворюючи своєрідний ланцюг дій; розташування операцій у цьому ланцюгу має не випадковий характер, їхня послідовність логічно визначена (винесення постанови у справі не може передувати такій операції, як складання протоколу про проступок); різним видам проваджень притаманні різні за характером і призначенням операції, різняться вони і за ступенем урегульованості процесуальними нормами; здійснення тієї або іншої операції у тому або іншому провадженні визначається процесуальними нормами і виступає як момент реалізації матеріальних норм права. Ці логічні та послідовно змінювальні одна одну операції прийнято називати стадіями провадження [10, с.130].

Діяльність учасників провадження в справах про проступки проти громадського порядку розвивається у часі як послідовна низка пов'язаних між особою процесуальних дій щодо реалізації прав та взаємних обов'язків. Увесь процес складається з кількох фаз розвитку, що змінюють одна одну, тобто – стадій. Під стадією провадження розуміють його порівняно самостійну частину, яка (поряд із загальними завданнями провадження) має властиві тільки їй завдання й особливості. Стадії різняться одна від одної особами, що беруть участь у провадженні, характером проваджуваних дій та їх юридичною роллю [15, с.10].

Стадії одних видів проваджень зафіксовані в нормативному порядку, інших – не зафіксовані і являють собою специфічний результат доктринального узагальнення чинних у тій чи іншій сфері правил. Отже, під процесуальною стадією слід розуміти відносно відокремлені частини провадження, які являють собою сукупність процесуальних етапів, спрямованих на досягнення локального завдання в рамках загальної мети вирішення індивідуально-конкретної справи.

Існує дуже багато точок зору правників щодо кількості стадій в окремих провадженнях, але це не має принципового характеру. Стадії можна подовжувати, можна дробити на окремі дії, називати основними або допоміж-

ними, давати їм різні назви тощо. Провадження в справі про проступок вважається закінченим, якщо прийняте за нею рішення виконано у повному обсязі. З цієї точки зору законодавець передбачає відповідну гарантію реальності рішень, прийнятих адміністративно-юрисдикційним органом. Зокрема, постановою про накладення стягнення є обов'язковою для виконання державними і громадськими органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами [11, с.84]. При цьому кожна стадія спрямована на вирішення специфічного кола завдань і характеризується лише її притаманними особливостями. У сукупності всі стадії спрямовані на досягнення загальної мети та вирішення закріплених у законі завдань провадження [16, с.180].

Принципово важливим тут є те, що у підсумку стадії повинні повно і точно відображати цілісну картину провадження як сукупність окремих дій або операцій, що здійснюються у процесі реалізації правових норм. Спільними для адміністративного процесу, а значить, і для кожного з проваджень є такі стадії: аналіз ситуації, в ході якого збирається, досліджується інформація про фактичне становище справи, реальні факти, існуючі проблеми. Ця інформація фіксується на матеріальних носіях у вигляді протоколів, довідок, схем, звітів тощо та лягає в основу рішень публічної влади; прийняття рішення (наказу, постанови, інструкції) у справі, в якій фіксується воля суб'єкта публічної адміністрації; виконання рішення [10, с.129].

У певних випадках визнається доцільним ускладнення процедури вирішення справ публічною владою в справах про проступки проти громадського порядку. Так, ряд проваджень має додаткові стадії: порушення справи та перегляд рішення (постанови) [10, с.130].

Кожна стадія має свої етапи, які наповнені діями. Етапи провадження – це сукупність послідовних процесуальних дій, об'єднаних єдиною проміжною метою на певному відтинку конкретного провадження. Дія прова-

дження – це найменший структурний елемент процесу.

Провадженню про проступки проти громадського порядку притаманні індивідуальні ознаки: воно виникає тільки у зв'язку зі здійсненням проступку; для нього притаманно встановлене законодавством коло суб'єктів; індивідуальність процесуальних актів, які приймаються в ході провадження; застосування під час даного провадження заходів державного примусу зумовлює високий ступінь формалізації процесу; за допомогою цього провадження реалізуються міри відповідальності. Отже, провадження у справах про проступки проти громадського порядку – це нормативно-врегульована діяльність повноважених суб'єктів із застосування відповідальності за скоєний проступок, а також попередження порушень в сфері громадського порядку [10, с.130, 136].

Провадження у справах про проступки – є самостійним видом публічно-юрисдикційних проваджень. На нього поширюються всі загальні ознаки, властиві юрисдикційним провадженням. Водночас основні відмінності провадження у справах про проступки стосуються характеристики суб'єктів, що уповноважені розглядати подібні справи, та змісту окремих стадій, з яких складається зазначене провадження [17].

Слід зазначити, що для визначення особливостей провадження по справах про порушення громадського порядку реалії сьогодення вимагають від юридичної науки виробити адекватне поняття «громадський порядок», що матиме не лише важливе теоретичне значення, а й суттєве практичне значення. У зв'язку з цим можна підтримати альтернативну класифікацію видів громадського порядку: громадський порядок у широкому розумінні; громадський порядок у політико-правовому розумінні; громадський порядок у вузькому (поліцейському) розумінні. Громадський порядок у широкому розумінні – це вся система суспільних відносин, що склалися в даному суспільстві, тобто, це система урегульованих правовими та іншими соціальними нормами

суспільних відносин, які складають режим життєдіяльності в державі, забезпечують недоторканність життя, здоров'я та гідності громадян, власності та умов, що склалися для нормальної діяльності установ, підприємств, організацій, посадових осіб і громадян. В свою чергу, необхідність створення вказаного режиму життєдіяльності обумовила виникнення держави, тобто важливим елементом громадського порядку в широкому розумінні виступає громадський порядок в політико-правовому розумінні, без якого неможливе упорядковане та системне життя людей в державі. Громадський порядок в політико-правовому розумінні – це порядок, який встановлюється в державі самою державою, забезпечується і охороняється нею шляхом надання своїм громадянам широкого спектру прав та покладання обов'язків на державні органи по забезпеченню встановлених прав з метою всебічного задоволення інтересів громадян і суспільства та підтримки стабільності в державі. Громадський порядок у вузькому, або поліцейському, розумінні визначається як морально-правовий стан суспільства, при якому компетентні органи виконавчої влади шляхом поліцейського нагляду забезпечують безпеку і правомірну поведінку громадян в громадських місцях, вільне використання ними своїх прав і свобод, а також упорядкування громадських місць, яке сприяє трудовій діяльності та відпочинку громадян. Це не звууже поняття, а таке, що має об'ємний зміст і виступає у різних формах [18].

Отже, мета встановлення та підтримання громадського порядку полягає в охороні життя, здоров'я, прав та свобод, гідності громадян, забезпеченні громадського спокою, створенні максимально сприятливих умов для нормального функціонування державних та громадських організацій, вихованні поваги до суспільства та дотримання громадської моралі. Одночасно кожна людина має виробити звичку суворо дотримуватись правил співжиття, потребу узгоджувати свої дії та вчинки з вимогами правових і моральних правил [19, с.116].

Сьогодні проступки, що посягають на громадський порядок визначені в Кодексі України про адміністративні правопорушення [20] в главі 14 «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку» та закріплені такими статтями цього Кодексу: 173 «Дрібне хуліганство», 173-1 «Поширювання неправдивих чуток», 173-2 «Вчинення насильства в сім'ї, невиконання захисного припису або не проходження корекційної програми», 174 «Стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку», 175 «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки», 175-1 «Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях», 176 «Виготовлення, зберігання самогону та апаратів для його вироблення», 177 «Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення», 177-2 «Виготовлення, придбання, зберігання або реалізація фальсифікованих алкогольних напоїв або тютюнових виробів», 178 «Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді», 179 «Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на виробництві», 180 «Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння», 181 «Азартні ігри, ворожіння в громадських місцях», 181-1 «Заняття проституцією», 182 «Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях», 183 «Завідомо неправдивий виклик спеціальних служб», 184 «Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей».

На нашу думку, виходячи з розумінні громадського порядку як категорії, яка виступає як певна стійка система взаємопов'язаних і утворюючих цілісну єдність ознак-елементів, основу якої складають безпека та правомірна поведінка громадян в громадських місцях,

громадський благоустрій, охорона громадського порядку спеціальними органами, проступки, що посягають на громадський порядок включають й інші склади окрім глави 14 Кодексу України про адміністративні правопорушення [20] Так, наприклад, ст. 89 КУпАП встановлює відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, ст. 92 КУпАП – за порушення правил охорони і використання пам'яток історії та культури.

Отже, провадження у справах про проступки проти громадського порядку – це особливий вид процесуальної діяльності, врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до відповідальності осіб, які вчинили протиправні діяння, що посягають на громадський порядок (тобто посягають на суспільні відносини, які складають режим життєдіяльності в державі, забезпечують недоторканність життя, здоров'я та гідності громадян, власності та умов, що склалися для нормальної діяльності установ, підприємств, організацій, посадових осіб і громадян).

Необхідно зробити висновок, що публічний процес – це діяльність, яка здійснюється не лише в межах адміністративного судочинства. Адміністративні (управлінські) процедури можна поділити на дві великі групи за системними ознаками. Перша – внутрішньосистемні (організаційні, управлінські), друга – зовнішньосистемні (адміністративна діяльність). Контроль, облік, нагляд, планування, тощо – процедури (функції) які здійснюються як під час управління так і під час адміністративної діяльності.

Провадження по справах про публічні проступки проти громадського порядку також є різновидом процесу, складовою частиною як правозастосовчої так і правоохоронної діяльності. Проводячи провадження по проступках проти громадського порядку уповноважені особи здійснюють ряд процедурних дій: огляд, затримання, обшук, тощо, які можна класифікувати як слідчі дії. Так само під час провадження по справах одного з видів пуб-

лічних проступків – можуть здійснюватись ці процедурні дії для встановлення вини державного службовця.

Особливістю провадження про дисциплінарні проступки є те що його провадять керівники відповідних підрозділів органів державної влади, представники служби військового правопорядку. Слід виділяти також особливу групу проваджень по справах про службові проступки. Службові спори мають розглядатись спеціальними службовими комісіями, можливо за поданням представників внутрішньої безпеки.

Якщо у справах про публічні проступки правоохоронну діяльність здійснюють представники органів державної влади, державні службовці відповідних органів, відомств. Або органи місцевого самоврядування, громадські організації яким за законодавством делеговані відповідні права та повноваження. То провадження по справах про адміністративні проступки мають здійснювати працівники прокуратури, можливо за власної ініціативи (за фактами виявленими під час перевірок), або за поданням громадських організацій чи громадян, депутатськими запитам, появи відомостей у засобах масової інформації. В разі необхідності питання щодо відповідальності за скоєння проступок проти громадського порядку може розглядатись в суді в порядку адміністративного судочинства.

Незважаючи на ряд недоліків які є у чинному Кодексі України про адміністративні правопорушення, він може стати основою для формування сучасного законодавства, щодо захисту прав громадян з боку державних органів влади. Так глави 1, 2, 3, 4, 18-33 Кодексу можуть стати основою для Кодексу провадження у справах про публічні проступки. При цьому в Загальних положеннях мають бути дані визначення дефініцій публічні проступки (суспільні, громадські проступки, порушення правил поведінки в громадських місцях), громадський порядок, охорона громадського порядку, публічна відповідальність (суспільна, громадська) тощо.

Доречним є підготування проекту Кодексу провадження у справах про публічні проступки побудований на виділенні та об'єднанні норм, які містяться в Кодексі України про адміністративні правопорушення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс адміністративного судочинства України : від 06.07.2005 р. // ВВР України. – 2005. – № 35–36.
2. Спільник З. Співвідношення понять «адміністративний процес» і «адміністративне провадження» / З. Спільник // Вісник Львівськ. ун-ту. Серія юридична. – 2001. – Вип. 36. – С. 315-321.
3. Салищева Н. Г. К вопросу об административном процессе в СССР / Н. Г. Салищева // Вопросы административного права на современном этапе. – М. : Госюриздат, 1963. – С. 134–145.
4. Салищева Н. Г. Административный процесс в СССР / Н. Г. Салищева. – М. : Юрид. лит., 1964. – 158 с.
5. Демин А. А. Понятие административного процесса и Административно-процессуальный Кодекс Российской Федерации / А. А. Демин // Вестник Моск. ун-та. Сер. 11. Право. – 1998. – № 4. – С. 11–19.
6. Якимов А. Ю. Административно-юрисдикционный процесс и административно-юрисдикционное производство / А. Ю. Якимов // Государство и право. – 1999. – № 3. – С. 5–10.
7. Петров Г. И. Советское административное право / Петров Г. И. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1970. – 304 с.
8. Коренев А. П. Кодификация советского административного права / А. П. Коренев. – М. : Юрид. лит., 1970. – 134 с.
9. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник для вузов / Бахрах Д. Н. – М. : БЕК, 1997. – 368 с.
10. Кузьменко О. В. Административно-процесуальне право України : підручник / Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. ; за ред. О. В. Кузьменко. – К. : Атіка, 2008. – 416 с.

11. Гусаров С. Особливості адміністративної юрисдикції та реалізації відповідних повноважень органами державного управління і посадовими особами в Україні / С. Гусаров // *Право України*. – 2009. – № 2. – С. 80–87.

12. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник / Колпаков В. К. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 736 с.

13. Адміністративне судочинство України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – К. : Істина, 2008. – 216 с.

14. Адміністративне право України : навч. посібник / О. І. Остапенко, З. Р. Кисіль, М. В. Ковалів, Р. В. Кисіль. – К. : Правова єдність. Всеукраїнська асоціація видавців, 2008. – 533 с.

15. Колпаков В. Теоретичний вимір законодавчого регулювання порушення справи про адміністративний проступок / В. Колпаков // *Право України*. – 2005. – № 2. – С. 10–14.

16. Бортняк Д. Характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення в умовах реформування адмініст-

ративного права / Д. Бортняк // *Підприємництво, господарство і право*. – 2009. – № 10. – С. 179–189.

17. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2-х т. Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юрид. думка, 2004. – 584 с.

18. Лошицький М. В. Адміністративно-правові відносини у сфері охорони громадського порядку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / М. В. Лошицький. – К., 2002. – 20 с.

19. Ключев О. М. Взаємодія підрозділів органів внутрішніх справ на регіональному рівні : монографія / Ключев О. М. – Х. : Державне спеціалізоване видавництво «Основа», 2005. – 380 с.

20. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 07.12.1984 р. // ВВР Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

Манжула А. А. Особливості провадження по справах про проступки проти громадського порядку / А. А. Манжула // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 573–580 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11тааррр.pdf>

Розкрито поняття адміністративного процесу у контексті понять «публічний проступок» та «публічний процес». Окреслено шляхи вирішення деяких проблем у сфері підвищення ефективності діяльності суб'єктів провадження по справах про адміністративні проступки.

Манжула А.А. Особенности производства по делам о проступках против общественного порядка

Раскрыто понятие административного процесса в контексте понятий «публичный проступок» и «публичный процесс». Очерчены пути решения некоторых проблем в сфере повышения эффективности деятельности субъектов производства по делам об административных проступках.

Manzhula A.A. Special Features of Proceeding in Cases of Offenses against Public Order

It is explained the concept of the administrative process in the context of the concepts of «public offense» and «public process». It is outlined the ways of solving some problems in the sphere of improving the efficiency of activity of the proceedings in cases of administrative offenses.